

Criminal Justice - JUST/2013/JPEN/AG/4498 project: “ALTERNATIVE TRACKS –
“Μία ολοκληρωμένη προσέγγιση για ανήλικους παραβάτες και τις οικογένειες τους” “Το έργο αυτό χρηματοδοτήθηκε από την Ευρωπαϊκή Ένωση”

ALTERNATIVE TRACKS

Μία ολοκληρωμένη προσέγγιση για ανήλικους παραβάτες και τις οικογένειες τους

Εγχειρίδιο χρήσης

Δρ. Μπουλζής Μιχαήλ
Καθ. Κορριέρο Μιχαήλ
Κοινωνικός Συνεταιρισμός EUGHENIA- ONLUS, Μπιτόντο - ΙΤΑΛΙΑ

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΜΕΡΟΣ ΠΡΩΤΟ - ΕΓΧΕΙΡΙΔΙΟ

Εισαγωγή	σ. 3
Δομή συστάσεων	σ. 6
Θεσμικά συμφέροντα του παιδιού και το κράτος δικαίου	σ. 7
Ηλικία καταλογισμού	σ. 9
Δικαίωμα στην συμμετοχή	σ.11
Προστασία από τις διακρίσεις και εκπαίδευση εκπαιδευτών	σ.13
Βιβλιογραφία	σ.15

ΜΕΡΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟ - ΕΓΧΕΙΡΙΔΙΟ

Εισαγωγή – Η σημασία του οδηγού	σ.17
ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΠΡΩΤΟ – Κανόνες συμπεριφοράς στον χώρο εργασίας	σ.18
ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΔΕΥΤΕΡΟ – Κανόνες λειτουργίας για την διεξαγωγή των δραστηριοτήτων	σ.20
ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΤΡΙΤΟ – Διαδικασίες και έντυπα	σ.22
Συμπεράσματα	σ.38

ΜΕΡΟΣ ΠΡΩΤΟ

ΕΓΧΕΙΡΙΔΙΟ ΧΡΗΣΗΣ

Εισαγωγή

Το παρόν έγγραφο, υπό τη μορφή ενός εγχειριδίου, έχει ευρωπαϊκή εμβέλεια και παραπέμπει στις θεμελιώδεις αρχές και τις πρακτικές που χρησιμοποιούνται, ή θα πρέπει να χρησιμοποιούνται, σε όλα τα διεθνή και, ιδιαίτερα, τα ευρωπαϊκά συστήματα δικαιοσύνης των ανηλίκων. Αποτελεί επίσης αποτέλεσμα συγκριτικής έρευνας σχετικά με την παραβατικότητα των ανηλίκων σε συσχέτιση με τα συστήματα δικαιοσύνης και τις βέλτιστες πρακτικές που χρησιμοποιούνται για την προστασία τους, με ταυτόχρονη εγγύηση της αναγνώρισης των δικαιωμάτων τους, της προστασίας και της ασφάλειάς τους στην λογική όμως πάντα της ευθύνης και των κυρώσεων.

Η επιλογή ενός εγχειριδίου ευρωπαϊκού προσανατολισμού, υπαγορεύεται από την ανάγκη που προέκυψε από την ίδια την έρευνα και από τη συγκριτική μελέτη στα πλαίσια του έργου Altracks. Αυτή η ανάγκη είναι η διευκόλυνση και ανάπτυξη του αισθήματος της ευρωπαϊκής ένταξης για μία ουσιαστική πολιτική αναφορικά με το σύστημα απόδοσης δικαιοσύνης σε ανηλίκους, όχι μόνο για χρήση από τις αρχές, αλλά για τις πρακτικές που χρησιμοποιούνται. Στην πραγματικότητα, το φαινόμενο της παραβατικότητας και το σύστημα απόδοσης δικαιοσύνης σε ανήλικους παραβάτες, σε ορισμένες ευρωπαϊκές χώρες (Ιταλία, Αγγλία, Πορτογαλία, Ελλάδα, Βουλγαρία και Ρουμανία) έχει μια πολύπλοκη και διαρθρωμένη διάσταση, η οποία ενσωματώνει, κατ' ουσίαν, πολιτιστικά, ιστορικά και κοινωνικά στοιχεία που εν μέρει διαφέρουν από χώρα σε χώρα.

Σημείο εκκίνησης της δημιουργίας του παρόντος εγχειριδίου, αποτελεί η παραδοχή ότι η Ευρωπαϊκή Ένωση αποτελεί ένα ενιαίο σύνολο με βασική και σαφή πορεία, εντός της περιοχής των θεμελιωδών δικαιωμάτων των παιδιών και των εφήβων, ιδιαίτερα για τα παιδιά του ηλικιακού ακαταλόγιστου, που βίωσαν την ποινική δίωξη όντας ανήλικοι.

Σε ευρωπαϊκό επίπεδο, η σύμβαση για τα δικαιώματα των παιδιών, η σύμβαση του Στρασβούργου σχετικά με την άσκηση των δικαιωμάτων των παιδιών, ο Χάρτης των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, οι κατευθυντήριες γραμμές για δικαιοσύνη θετικά προσκείμενη προς τα παιδιά, όπως εγκρίθηκε από το Συμβούλιο της Ευρώπης, έχουν συγκεκριμένο σκοπό να διασφαλίσουν ότι η δικαιοσύνη είναι πάντα ευαίσθητη απέναντι στα παιδιά, ανεξάρτητα από το ποια είναι ή τι έχουν διαπράξει. Για να είναι θετικά προσκείμενη προς τα παιδιά, η δικαιοσύνη θα πρέπει να ενσωματώνει τα ιδεώδη της φιλίας, θα πρέπει να προσεγγίζει σαν φίλος, ένα πρόσωπο που σου φέρεται καλά, που σε εμπιστεύεται και το εμπιστεύεσαι, που σε ακούει και μπορείς να ακούσεις, που σε κατανοεί και το κατανοείς. Ως αληθινός φίλος, η δικαιοσύνη πρέπει να έχει το θάρρος να σου αναφέρει την λανθασμένη σου επιλογή, αλλά να παραμένει στο πλευρό σου ώστε να σε βοηθήσει να βρείτε από κοινού μια λύση.

Έτσι, το ευρωπαϊκό και το διεθνές πλαίσιο δικαιοσύνης ανηλίκων, προσδιορίζει με σημαντικές αποφάσεις τους, μια ασφαλή βάση για την αναγνώριση και την προστασία των δικαιωμάτων των ανηλίκων, η οποία δεν μπορεί να αγνοηθεί. Στην πραγματικότητα, υπάρχει ένα σταθερό ερέθισμα και

προοπτική (προσκλήσεις, προτάσεις και υποχρεώσεις) προκειμένου να γίνει περισσότερο πραγματική, συγκεκριμένη και εφικτή, η προστασία των ανηλίκων στον τομέα του ποινικού δικαίου και να αναπτύξουν όλες οι ευρωπαϊκές αρχές κοινωνικές και εκπαιδευτικές πρακτικές (θεσμικού και επαγγελματικού χαρακτήρα) στην πρόληψη και κοινωνική ανάπτυξη των νέων.

Ως συνέπεια των αποτελεσμάτων που προέκυψαν από την έρευνα που διεξήχθη μεταξύ των πέντε κρατών που συμμετέχουν στο έργο Altracks, εμφανίζεται στα κράτη αυτά μία ποικιλία από πολιτικές και δράσεις αναφορικά με θέματα δικαιοσύνης ανηλίκων, αν και με κοινή ευρωπαϊκή προσέγγιση και προοπτική.

Ωστόσο, αν και έχουν ενεργοποιηθεί σε ευρωπαϊκό πλαίσιο σημαντικές νομικές, και κοινωνικό-εκπαιδευτικές πρακτικές, πρόληψης και ενσωμάτωσης, είναι σαφές το μέγεθος της εργασίας που απαιτείται για να διασφαλιστεί η βιωσιμότητα των ορθών πρακτικών. Σε αυτές τις χώρες, όπου η δημοκρατική διαδικασία είναι σχετικά νέα και όπου το σύστημα απόδοσης δικαιοσύνης ανηλίκων συσχετίζεται με τα οικονομικά, κοινωνικό-πολιτιστικά και εκπαιδευτικά προβλήματα, είναι σαφές πως πρέπει να πραγματοποιούνται επιπρόσθετες ενέργειες – δράσεις προς την ανταλλαγή ορθών πρακτικών και τη σύγκριση των εθνικών πολιτικών που αφορούν τους ανήλικους παραβάτες. (π.χ., αντί της εφαρμογής περιοριστικών μέτρων, προτείνεται η μεταστροφή προς εναλλακτικά μέτρα, όπως η μεταστατική και η αποκαταστατική δικαιοσύνη, που ακόμα όμως δεν έχουν πλήρως εφαρμοσθεί.)

Η εξέταση, διακρίβωση και αξιολόγηση των πρακτικών στον τομέα της δικαιοσύνης παραβατικών ανηλίκων των χωρών που εντάχθηκαν στην έρευνα, είναι και ο λόγος ύπαρξης αυτού του εγχειριδίου, το οποίο αποσκοπεί στην παροχή, από τη μία πλευρά πρακτικής καθοδήγησης αναφορικά με τις διαδικασίες και τις αρχές της συνεργασίας με τον ανήλικο στο πλαίσιο της ποινικής δικονομίας και από την άλλη, μακράν του να είναι διεξοδική, στην προώθηση και ανάπτυξη μίας ουσιαστικής άποψης για την δικαιοσύνη ανηλίκων στην Ευρώπη, επικεντρωμένη όμως στις πολιτικές και πρακτικές για την πρόληψη και την καταστολή της νεανικής παραβατικότητας.

Αυτό πρέπει να επιτευχθεί, σύμφωνα με τις αρχές των Συνθηκών, τις συστάσεις διεθνών και ευρωπαϊκών πρωτοκόλλων για τη δικαιοσύνη των ανηλίκων, τις κατευθυντήριες γραμμές της Επιτροπής των Ευρωπαϊκών Υπουργών του Συμβουλίου, που προορίζονται για μία δικαιοσύνη φιλική προς το παιδί, και την Διεθνή Σύμβαση για την δικαιώματα του Παιδιού. (που έχει υπογραφεί και επικυρωθεί από όλες τις ευρωπαϊκές χώρες) Στις συμφωνίες αυτές, επισημάνθηκαν οι γενικές αρχές, οι οποίες πρέπει να διέπουν την εφαρμογή των διαδικασιών και των δικαιωμάτων των ανηλίκων, με όμοιο τρόπο για όλα τα παιδιά. Οι αρχές αυτές αφορούν τα ύψιστα συμφέροντα του παιδιού, το δικαίωμα στην ζωή, στην επιβίωση, την ανάπτυξη, την μη διακριτική μεταχείριση και το δικαίωμα να ακουστεί η άποψή του. Έχουν επίκεντρο τα παιδιά, τους έφηβους και τα δικαιώματά τους στον τομέα της δικαιοσύνης των ανηλίκων.

Λαμβάνοντας υπ' όψιν πως οι θεμελιώδεις αρχές για τη δικαιοσύνη των ανηλίκων, έχουν αποτελεσματικά και ευρέως ορισθεί σε ευρωπαϊκό και διεθνές επίπεδο, δεν είμαστε σε θέση να ισχυριστούμε απόλυτα πως το σύστημα απόδοσης δικαιοσύνης είναι φιλικό προς τα παιδιά. Απαιτείται ακόμη μία συγκεκριμένη, αξιολογημένη και βιώσιμη αλλαγή, συνειδητά και σε πρώτο βαθμό, σε πρακτικό επίπεδο, τόσο σε επίπεδο μεμονωμένων κρατών όσο και οργανισμών εν γένει.

Στην πραγματικότητα, κατά τη διάρκεια μιας εκτεταμένης διαβούλευσης, που ξεκίνησε από το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο για φιλική προς τα παιδιά δικαιοσύνη, τα παιδιά και οι νέοι έχουν εκφράσει μια

γενική δυσπιστία στο σύστημα και έχουν επισημανθεί αρκετές ελλείψεις, αναφορικά με το περιβάλλον που επάγει τον φόβο, την έλλειψη επαρκούς πληροφόρησης, την ασθενή προσέγγιση προς τις οικογένειές τους και τις μακροχρόνιες διαδικασίες ή, αντιθέτως, τις πολύ βιαστικές. Οι λέξεις-κλειδιά που περιλαμβάνονται, είναι: οικογένεια, μη- εμπιστοσύνη στην εξουσία, η ανάγκη του σεβασμού και σύμφωνα με παιδιά και εφήβους, η σημασία του να ακούγονται. Επιπλέον, γίνεται αναφορά στο καινοτόμο μοντέλο καλής πρακτικής (δεύτερο μέρος στο παρόν εγχειρίδιο) σχετικά με τη διαχείριση του "Chiccolino", ενός κοινωνικό-εκπαιδευτικού κέντρου ημέρας στην πόλη Μπιτόντο, επαρχίας Πούλια στην νότια Ιταλία για παιδιά με ποινικό μητρώο που ζουν στην περιοχή, και που διαχειρίζεται ο φορέας Eughenia, ένας κοινωνικός συνεταιρισμός, που προσφέρει μια ισχυρή και ολοκληρωμένη αξία στο κοινωνικό και τοπικό δικαστικό σύστημα.

Αυτές οι οδηγίες και τα αίτια προβληματισμού που απευθύνονται στους θεσμούς της διαχείρισης, οργάνωσης και απόδοσης δικαιοσύνης ανηλίκων, στις εγκαταστάσεις και υπηρεσίες που προορίζονται για την προστασία και την εγγύηση των δικαιωμάτων των ανηλίκων που εμπλέκονται στο σύστημα ποινικής δικαιοσύνης ως ύποπτοι τέλεσης αξιόποινων πράξεων, έχουν καταδικαστεί για αξιόποινες πράξεις ή εμπλεκόμενοι ως μάρτυρες, με τους διάφορους επαγγελματίες που εμπλέκονται στο σύστημα δικαιοσύνης των ανηλίκων και των ίδιων των παιδιών. Η μεθοδολογία που χρησιμοποιήθηκε στο παρόν πόνημα, ήταν ολοκληρωμένη και σε άμεση σύγκλιση με τις ενδείξεις των ευρωπαϊκών αρχών και των πρακτικών που ακολουθούνται σχετικά με την διαχείριση της παραβατικότητας ανηλίκων.

Ο παρόν οδηγός – εγχειρίδιο θα πρέπει να προορίζεται ως επιχειρησιακό εργαλείο, δηλαδή σαν οδηγός για την ανάλυση και το σχεδιασμό μιας δράσης φιλικής προς τα παιδιά μέσα από το σύστημα απόδοσης δικαιοσύνης, και θα πρέπει να είναι πάντα ενημερωμένος, ώστε να παραμένει αποτελεσματικός και να βασίζεται σε συγκεκριμένη μεθοδολογία παρέμβασης

Σημείωση μεταφραστή:

Ο οδηγός αποτελεί πνευματική ιδιοκτησία της σύμπραξης Altracks όπως αυτή εγκρίθηκε από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή στα πλαίσια του έργου με κωδικό JUST/2013/JPEN/AG/4498. Δεν επιτρέπεται καμία αναπαραγωγή, σε καμία μορφή, μέρους ή του συνόλου του οδηγού χωρίς προηγούμενη σύμφωνη έγγραφη έγκριση των μελών της σύμπραξης. Ενδεχόμενη παραβίαση ευρωπαϊκής και εθνικής νομοθεσίας επί του ζητήματος πνευματικών δικαιωμάτων θα επιφέρει τις ανάλογες συνέπειες.

Σταμάτιος Γ. Πίττας

ΑΝΑΔΡΑΣΙΣ – Σύμβουλοι εκπαίδευσης και διαχείρισης έργων

Η δομή των συστάσεων όπως αποτυπώνεται στον οδηγό

Ελάχιστο πρότυπο: Οι βασικές απαιτήσεις που περιγράφονται, συμπεριλαμβανομένων ελαχίστων και απαραίτητων ενεργειών, που προορίζεται για την αποτελεσματική αναγνώριση και την εγγύηση των δικαιωμάτων των παιδιών και των εφήβων. Με άλλα λόγια, οι ενέργειες ή η παροχή υπηρεσιών δεν θα πρέπει να υπολείπονται από αυτό το βασικό όριο, είτε αφορούν ίδρυμα, οργάνωση ή την δομή της ίδιας της Υπηρεσίας Προστασίας Ανηλίκων.

Σύσταση: Παρουσιάζει τις βέλτιστες ενέργειες που το όργανο, η οργάνωση, η δομή ή η υπηρεσία πρέπει να εφαρμόσουν προκειμένου να επιτευχθεί το πλέον υψηλό επίπεδο αποτελεσματικότητας σε θέματα δικαιοσύνης ανηλίκων. Είναι ουσιαστικά το βέλτιστο επίπεδο που μπορούμε αυτήν την περίοδο να σκιαγραφήσουμε, βασισμένοι στην υπάρχουσα ευρωπαϊκή εμπειρία.

Προτάσεις : Τελικά, για ορισμένα σημεία (όπως αυτά σχετικά με τη χρήση των εναλλακτικών λύσεων αναφορικά με ποινικές ρήτρες) παρέχονται επιπρόσθετες προτάσεις, οι οποίες μπορούν να υποβληθούν σε περαιτέρω επεξεργασία και να εφαρμοστούν εξατομικευμένα από κάθε θεσμό και οργάνωση εμπλεκόμενη σε ζητήματα δικαιοσύνης ανηλίκων.

Οι φορείς και το κοινωνικό κράτος, μπορούν να χρησιμοποιήσουν τις συστάσεις στο σύνολό τους, ή να εστιάσουν στις πλευρές που παρουσιάζουν μεγαλύτερο ενδιαφέρον ή σπουδαιότητα για το συγκεκριμένο πλαίσιο.

Κατά αυτόν τον τρόπο, θα είναι δυνατό να ελεγχθεί μέχρι ποιο σημείο το μεμονωμένο όργανο ή φορέας είναι έτοιμο (και με ποια διαθέσιμα εργαλεία) να αντιμετωπίσει επαρκώς τα κυρίαρχα συμφέροντα του παιδιού, πριν, από, και κατά την διάρκεια και μετά από τη δικαστική ή εξωδικαστική διαδικασία.

Αρχές για την αναγνώριση των θεμελιωδών δικαιωμάτων των ανηλίκων για μια δικαιοσύνη φιλική προς τον ανήλικο, πριν από, κατά τη διάρκεια και μετά από τη δικαστική διαδικασία:

ΤΑ ΘΕΣΜΙΚΑ ΣΥΜΦΕΡΟΝΤΑ ΤΟΥ ΠΑΙΔΙΟΥ ΚΑΙ ΤΟ ΚΡΑΤΟΣ ΔΙΚΑΙΟΥ

Σε όλες τις αποφάσεις σχετικά με ζητήματα δικαιοσύνης ανηλίκων, τα συμφέροντα του παιδιού αποτελούν πρωταρχικό στόχο. Οι ανήλικοι διαφέρουν από τους ενηλίκους στην φυσική και ψυχολογική ανάπτυξή τους, στις εκπαιδευτικές και συναισθηματικές ανάγκες τους. Τέτοιες διαφορές αποτελούν την αιτία του καταλογισμού μικρότερου βαθμού ενοχής για τους ανηλίκους που έχουν προστριβές με τον νόμο. Η προστασία των κυρίαρχων συμφερόντων των παιδιών, ορίζει, ότι οι παραδοσιακοί στόχοι του ποινικού δικαίου (καταστολή/τιμωρία) πρέπει να αντικατασταθούν από τους στόχους της αποκατάστασης της δικαιοσύνης στην μεταχείριση των παιδιών με παραβατική συμπεριφορά. Η αρχή του κράτους δικαίου πρέπει να εφαρμόζεται πλήρως για τα παιδιά όπως ακριβώς και για τους ενηλίκους. Στα παιδιά πρέπει να εξασφαλίζονται τα στοιχεία της σωστής διαδικασίας όπως οι αρχές της νομιμότητας και της αναλογικότητας, του τεκμηρίου αθωότητας, του δικαιώματος για μια δίκαιη δίκη, του δικαιώματος στην δικαστική αρωγή, του δικαιώματος της πρόσβασης στην δικαιοσύνη και του δικαιώματος της ένστασης, όπως συμβαίνει με τους ενηλίκους.

Αυτά τα στοιχεία δεν πρέπει να τεθούν υπό αμφισβήτηση ή να μειωθούν αριθμητικά υπό την πρόφαση του θεσμικού συμφέροντος των παιδιών. Αυτό ισχύει σε όλες τις διοικητικές και εξωδικαστικές διαδικασίες. Το θεσμικό συμφέρον των παιδιών πρέπει πάντα να εξεταστεί από κοινού με τα άλλα δικαιώματά τους, π.χ. το δικαίωμα να ακουστούν, το δικαίωμα να προστατευθούν από τη βία, το δικαίωμα του μη χωρισμού από τους γονείς τους, κ.λπ. Η ανθρωπιστική προσέγγιση πρέπει να αποτελεί τον κανόνα και όχι την εξαίρεση.

Με τη χρήση του όρου **‘δικαιοσύνη φιλικώς κείμενη προς το παιδί’**, εννοούμε το σύστημα δικαίου που εξασφαλίζει τον σεβασμό και την αποτελεσματική εφαρμογή όλων των δικαιωμάτων του παιδιού στο πλέον υψηλό επίπεδο, που λαμβάνει υπ’ όψιν του το επίπεδο ωριμότητας και αντίληψης του παιδιού σχετικά με την πράξη του, καθώς επίσης και τις ιδιαίτερες περιστάσεις της κάθε περίπτωσης. Αποτελεί μια προσιτή μορφή δικαιοσύνης, κατάλληλη για την συγκεκριμένη ηλικία, γρήγορη στις αποφάσεις, επιμελή, κατάλληλη για τις ανάγκες και δικαιώματα του παιδιού, εστιασμένη ακριβώς σε αυτά τα δικαιώματα, συμπεριλαμβανομένων ακόμη του δικαιώματος για μια δίκαιη δίκη, στην συμμετοχή και στην κατανόηση της διαδικασίας, στο σεβασμό της ιδιωτικής και της οικογενειακής ζωής, της ακεραιότητας και της αξιοπρέπειας του. Οι ανήλικοι παραβάτες έχουν το δικαίωμα στην αξιοπρέπεια, στο να αντιμετωπίζονται με προσοχή, ευαισθησία, δικαιοσύνη και σεβασμό σε όλη την προβλεπόμενη διαδικασία, με ιδιαίτερη προσοχή στην προσωπική τους κατάσταση, τις συγκεκριμένες ανάγκες τους και με πλήρη σεβασμό στην σωματική και ψυχική τους ακεραιότητα. Αυτή η φροντίδα θα πρέπει να παρέχεται εξ’ άπαντος, ανεξαρτήτως της αιτίας για την οποία ήρθε σε επαφή ο ανήλικος με τις δικαστικές και εξωδικαστικές ή άλλες νομικές διαδικασίες.

ΣΥΣΤΑΣΗ

Ελάχιστο πρότυπο

Εγγύηση των δικαιωμάτων των παιδιών, επικύρωση και αποδοχή της Διεθνούς Σύμβασης για την προστασία παιδιών και εφήβων, αποδοχή του συνόλου των διεθνών μέσων για την προστασία των ανηλίκων, όπως είναι ο Χάρτης των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, οι κατευθυντήριες γραμμές της Επιτροπής των Υπουργών του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου για μια συμβατή προς τα παιδιά δικαιοσύνη, οι συμβάσεις της Lanzarote και του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου στην Κωνσταντινούπολη για την προστασία των παιδιών από τη σεξουαλική κακοποίηση και την ενδοοικογενειακή βία, αντίστοιχα, οι οδηγίες του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για τη θέσπιση ελάχιστων προτύπων σχετικά με τα δικαιώματα, την υποστήριξη και την προστασία των θυμάτων σε περίπτωση εγκλήματος.

Σύσταση

Πρώθηση και ενθάρρυνση της ενσωμάτωσης των ευρωπαϊκών και διεθνών προτύπων στον τομέα της Εθνικής πολιτικής για την δικαιοσύνη ανηλίκων. Διασφάλιση της εφαρμογής των αρχών του δικαιώματος για κάθε ανήλικο που έρχεται σε επαφή με το σύστημα δικαιοσύνης των ανηλίκων σε ευρωπαϊκό πλαίσιο. Παρουσία, αναγνώριση και εφαρμογή των δικαιωμάτων αυτών στα δικαστήρια και στις εισαγγελίες για ανηλίκους (ή στα τμήματα για την οικογένεια και τα παιδιά των τακτικών δικαστηρίων), στους νόμους περί ανηλίκων, των εφαρμοστών του δικαίου για την Παιδική και Εφηβική Ηλικία, το εθνικό Ιατροδικαστικό Συμβούλιο, τα τμήματα των Πανεπιστημίων σχετικά με την έρευνα και την εκπαίδευση σε ψυχοκοινωνικά σημεία ενδιαφέροντος, ή / και σε άλλους φορείς εμπλεκόμενους στην διαχείριση ανηλίκων παραβατών. Ποιος είναι ο βαθμός αναγνώρισης στην πρακτική της διάχυσης της γνώσης των δικαιωμάτων των παιδιών και των εφήβων. Ποιες και πόσες εκστρατείες ευαισθητοποίησης, ενημέρωσης και εκπαίδευσης σχετικά με τα δικαιώματα των παιδιών μέσα στην οικογένεια, το σχολείο, τους νομικούς, κοινωνικούς, εκπαιδευτικούς, και υγειονομικούς τομείς υπάρχουν. Τον βαθμό της γνώσης και της πρακτικής του πολιτισμού της ποινικής διαμεσολάβησης και αποκατάστασης, την παρουσία και την υιοθέτηση των συστημάτων της αποποινικοποίησης και της πρόσβαση των ανηλίκων σε εξωδικαστικά μέτρα.

Προτάσεις

Δημιουργία (αν δεν υφίστανται) και εποπτεία παρατηρητών για τις πρακτικές που εφαρμόζονται σε παραβάτες παιδικής και εφηβικής ηλικίας, ιδίως εκείνων του ποινικού δικαίου, δημιουργία γραφείων ενημέρωσης και προώθησης των παραπάνω θεσμών, σχεδιασμός και παρακολούθηση της εξασφάλισης των δικαιωμάτων των ανηλίκων για μία δίκαιη δίκη. Εφαρμογή λειτουργικών πρωτοκόλλων και σχετικών πρακτικών για το δίκαιο των ανηλίκων, διεπιστημονικό έργο και διατμηματικές καλές πρακτικές που έχουν θεσπιστεί σε εθνικό και διεθνές επίπεδο. Δημιουργία ενός Εθνικού Συστήματος Πληροφοριών για τις υπηρεσίες, τις εγκαταστάσεις και τα είδη των επαγγελματιών στον τομέα των παραβατικών ανηλίκων. Δημιουργία ενός συστήματος προώθησης για τα δικαιώματα των παιδιών και των εφήβων, όπως η παροχή ολοκληρωμένης προστασίας και η κατοχύρωση των δικαιωμάτων τους.

ΗΛΙΚΙΑ ΚΑΤΑΛΟΓΙΣΜΟΥ

Με τον όρο " Ηλικία καταλογισμού" αναφερόμαστε στην ελάχιστη ηλικία για την ποινική ευθύνη. Σε αρκετές ευρωπαϊκές χώρες παρατηρείται μια διαφορά της ηλικίας καταλογισμού (από 8 ετών έως 14-16 ετών), η οποία καθορίζει τον κίνδυνο μιας διαφορετικής προσέγγισης για τον αποκλίνοντα ανήλικο, που εμπεριέχει υψηλό κίνδυνο διακρίσεων και προκαταλήψεων. Η Σύμβαση των Ηνωμένων Εθνών για τα Δικαιώματα του Παιδιού, δεν θέτει κανένα όριο ηλικίας, ενώ το γενικό σχόλιο υπ' αριθμ. 10 για τα Δικαιώματα του Παιδιού, σχετικά με τη δικαιοσύνη των ανηλίκων, ενθαρρύνει τα κράτη μέλη να αποφύγουν ένα υπερβολικά χαμηλό ελάχιστο όριο ηλικίας. Οι κανόνες των Ηνωμένων Εθνών για την Απονομή Δικαιοσύνης σε Ανηλίκους μεταφέρουν ένα παρόμοιο μήνυμα. Το ευρωπαϊκό δίκτυο των υπερασπιστών των δικαιωμάτων των παιδιών ΕΔΣΠ (Ευρωπαϊκό Δίκτυο Συνηγόρων του Παιδιού) ζητά την αύξηση του ορίου μέχρι το 18^ο έτος και προτείνει την ανάπτυξη καινοτόμων συστημάτων για όλους τους παραβάτες, οι οποίοι δεν έχουν τη νόμιμη ηλικία, και εστιάζουν με έναν ειλικρινή τρόπο στην επανεκπαίδευση, επανένταξη και αποκατάστασή τους. Σύμφωνα με τις κατευθυντήριες γραμμές, θα πρέπει να προωθηθεί και να εφαρμοστεί μια προληπτική και εκ νέου ολοκληρωμένη προσέγγιση στο πλαίσιο του δικαίου ανηλίκων. Ο δικαστικός μηχανισμός δεν θα πρέπει να τίθεται αυτόματα σε λειτουργία για ήσσονος σημασίας αδικήματα που διαπράττονται από ανηλίκους, όπου πιο εποικοδομητικά και εκπαιδευτικά μέτρα, επιτρέπουν την επίτευξη ενός καλύτερου αποτελέσματος.

ΣΥΣΤΑΣΗ

Ελάχιστο πρότυπο

Η αρωγή της Επιτροπής για τα Δικαιώματα του Παιδιού, έγκειται στο ότι καλεί τα κράτη μέλη να μην μειώσουν το ελάχιστο όριο ηλικίας για ποινική ευθύνη κάτω των 12 ετών. Ένα υψηλότερο κατώτατο όριο ηλικίας για την ποινική ευθύνη, όπως 14 ή 16 χρόνια, συμβάλλει στην δημιουργία ενός συστήματος δικαιοσύνης ανηλίκων που ασχολείται με τα παιδιά σε σύγκρουση με το νόμο, χωρίς ανάγκη προσφυγής στην δικαιοσύνη, παρέχοντας πλήρη σεβασμό των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και των νομικών εγγυήσεων του ανηλίκου. Αυτό ορίζεται σύμφωνα με το άρθρο 40 της Σύμβασης για τα Δικαιώματα του Παιδιού, με την οποία τα κράτη μέλη αναγνωρίζουν το δικαίωμα κάθε παιδιού που είναι ύποπτο, κατηγορείται ή αναγνωρίζεται ως ένοχο ποινικού αδικήματος, να είναι αποδέκτης διεργασιών που προωθούν την αίσθηση της αξιοπρέπειας και της προσωπικής αξίας του παιδιού, η οποία ενισχύει το σεβασμό του παιδιού για τα δικαιώματα του ανθρώπου και των θεμελιωδών ελευθεριών και που λαμβάνει υπ' όψιν την ηλικία του και την ανάγκη για επανένταξη του στην κοινωνία, όπου μπορεί να διεξάγει έναν εποικοδομητικό ρόλο μέσα σε αυτήν.

Σύσταση

Θεωρείται απαραίτητο ένα εθνικό σύστημα πρόληψης της νεανικής παραβατικότητας και η κοινωνική εκπαίδευση για τους παράγοντες κινδύνου που ελλοχεύουν. Η συζήτηση σχετικά με την πρόληψη της ψυχολογικής έντασης και της προκατάληψης που αντιμετωπίζουν τα παιδιά και οι έφηβοι, σημαίνει, για τους ενήλικες, το επίτευγμα της επιλογής της αλληλεγγύης μεταξύ των γενεών του παρόντος και του μέλλοντος. Η λογική της πρόληψης είναι φυσική μετά από την εμπλοκή όλων αυτών των

παρεμβάσεων που διεξάγονται πριν, κατά και μετά την αποκλίνουσα εμπειρία που αφορά το παιδί, την οικογένεια και τα πολιτικά, κοινωνικά και εκπαιδευτικά πλαίσια. Αυτό απαιτεί βαθιές αλλαγές στην στάση αυτών που ασχολούνται με την παιδική ηλικία και την εφηβεία. Επίσης, απαιτεί επενδύσεις όταν απαιτείται θεραπευτική παρέμβαση, αναδιάρθρωση στις οικονομικές επιλογές της οικογένειας, βελτιώσεις στα συστήματα κοινωνικής πρόνοιας και στην έγκαιρη και έγκυρη ανίχνευση των ζητημάτων που δημιουργούν ένταση στους ανηλίκους. Μια πολιτική δικαιοσύνης που αφορά τους νέους, και δεν προβλέπει μέτρα που αποσκοπούν στην πρόληψη της έντασης, της ανησυχίας και της νεανικής παραβατικότητας είναι ελλιπής.

Προτάσεις

Πρωώθηση και υποστήριξη των οικογενειών, των ανάδοχων γονέων και το σύστημα κοινωνικής πρόνοιας των κατοικιών και της ημιαυτόνομης διαβίωσης. Πρωώθηση και υποστήριξη των οικογενειακών δικτύων. Ενεργοποίηση και υποστήριξη των εκπαιδευτικών προγραμμάτων, του εκπαιδευτικού προσανατολισμού, της κατάρτισης και της εργασιακής εμπειρίας για τα παιδιά και τις οικογένειες. Πρόληψη, ώστε να αποφευχθεί ο κοινωνικός και εκπαιδευτικός αποκλεισμός των παιδιών που προέρχονται από περιβάλλοντα κινδύνου μέσω της ανταλλαγής ορθών πρακτικών, χάρη στο πρόγραμμα Δια Βίου Μάθησης. Η ενεργοποίηση ενός συστήματος εποπτείας των μη εχόντων ηλικία καταλογισμού ανηλίκων, οι οποίοι ωστόσο, έχουν ξεκινήσει με τις οικογένειές τους ένα πρόγραμμα εκπαιδευτικής και κοινωνικής πρόληψης, με ή χωρίς την παρέμβαση της δικαστικής αρχής ανηλίκων. Υποστήριξη και ανάπτυξη των τοπικών κοινωνιών για την ενίσχυση του κοινωνικού και ανθρώπινου κεφαλαίου, προκειμένου να αναλάβουν εκ νέου τα καθήκοντα της φροντίδας της εποπτείας και της ανάπτυξης.

ΔΙΚΑΙΩΜΑ ΣΤΗΝ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ

Από τις πρώτες κιόλας επαφές με τα θεσμικά όργανα και οργανισμούς της δικαιοσύνης των ανηλίκων, λαμβάνονται γνώσεις και πληροφορίες σχετικά με τα δικαιώματά τους. Η αρχή της συμμετοχής, σύμφωνα με την οποία τα παιδιά έχουν το δικαίωμα να εκφράζουν τις απόψεις τους και τη γνώμη τους για κάθε θέμα που τους αφορά, αποτελεί μία από τις βασικές αρχές της Σύμβασης των Ηνωμένων Εθνών για τα Δικαιώματα του Παιδιού. Αν και δεν υπονοείται ότι οι απόψεις τους ακολουθούνται πάντα, οι κατευθυντήριες γραμμές καθορίζουν ότι λαμβάνονται πάντοτε δεόντως υπ' όψιν και χαιρούν σεβασμού, λαμβάνοντας υπ' όψιν την ηλικία, την ωριμότητα και τις περιστάσεις της υπόθεσης, σύμφωνα με την εθνική δικονομία. Το δικαίωμα στην γνώση και την πληροφόρηση, αναφέρεται σε όλες τις κατάλληλες μεθόδους και διαδικασίες με στόχο την ορθή ενημέρωση των παιδιών και των γονέων τους ή των νόμιμων κηδεμόνων στο δίκαιο ανηλίκων, ιδίως όσον αφορά τα δικαιώματα των παιδιών σε σχέση με τις δικαστικές διαδικασίες, είναι καθοριστικής σημασίας για το παιδί. Επίσης, η διασφάλιση των πληροφοριών που είναι κατάλληλες για την ηλικία του παιδιού, η γλώσσα, η κοινωνική θέση, ο πολιτισμός, το φύλο και ο βαθμός ωριμότητάς του. Θα πρέπει πάντα να λαμβάνεται υπ' όψιν το πρωταρχικό συμφέρον του παιδιού σε συνδυασμό με άλλα δικαιώματα, λ.χ. το δικαίωμα να εισακουστεί, το δικαίωμα να προστατεύεται από τη βία, το δικαίωμα του να μην αποχωρίζεται από τους γονείς του, κ.ο.κ. Μια ολοκληρωμένη προσέγγιση θα πρέπει να είναι ο κανόνας σε αυτή την περίπτωση. Η γενική παρατήρηση υπ' αριθμ. 12 της Επιτροπής Ηνωμένων Εθνών για τα δικαιώματα των παιδιών εξηγεί το δικαίωμα του ανηλίκου να εισακούγεται, η οποία είναι μία από τις τέσσερις κατευθυντήριες γραμμές των συμβάσεων των Ηνωμένων Εθνών για τα δικαιώματα του παιδιού, και χρησιμοποιεί τον όρο «εγγύηση», έναν νομικό όρο με ειδικό βάρος το οποίο δεν επιτρέπει κανένα περιθώριο απόκλισης στα κράτη μέλη. Η γενική παρατήρηση υπ' αριθμ. 5 της Επιτροπής, επισημαίνει σωστά ότι «προσποιούμενοι ότι οι ανήλικοι εισακούγονται είναι μόνο εν μέρει μια πρόκληση. Δίνοντας στις απόψεις τους την δέουσα σημασία, απαιτεί μια συγκεκριμένη αλλαγή".

ΣΥΣΤΑΣΗ

Ελάχιστο πρότυπο

Διασφάλιση της εφαρμογής του άρθρου 12 της Διεθνούς Σύμβασης για τα δικαιώματα του παιδιού, το οποίο θεσπίζει το δικαίωμα όλων των παιδιών και των εφήβων να εκφράζουν ελεύθερα τις απόψεις τους για κάθε θέμα που τους αφορά και το απορρέον δικαίωμα ότι σε αυτές τις απόψεις θα δοθεί η δέουσα βαρύτητα, λαμβάνοντας υπ' όψιν την ηλικία τους και τον βαθμό ωριμότητάς τους. Η εφαρμογή του άρθρου αυτού, επιβάλλει στα κράτη μέλη την σαφή νομική υποχρέωση να αναγνωρίσουν αυτό το δικαίωμα και να διασφαλίσουν την εφαρμογή του ακούγοντας τις απόψεις του παιδιού και του εφήβου και δίνοντάς τους το κατάλληλο βάρος. Η υποχρέωση αυτή απαιτεί από τα κράτη μέλη, σεβόμενα το δικαστικό τους σύστημα, να εγγυηθούν αυτό το δικαίωμα απευθείας ή, εφόσον απαιτείται, να εγκρίνουν ή να αναθεωρήσουν τους νόμους, έτσι ώστε το δικαίωμα αυτό να μπορεί να ασκηθεί πλήρως από το παιδί και τον έφηβο.

Σύσταση

Διασφάλιση των ανηλίκων στην πρόσβαση πληροφοριών σχετικά με το σύστημα και τις διεργασίες που τους αφορούν, λαμβάνοντας υπ' όψιν την ειδική θέση του παιδιού, το ρόλο που μπορεί να διαδραματίσει και τις διάφορες φάσεις της διαδικασίας. Παροχή περισσότερων πληροφοριών σχετικά με τους υπάρχοντες μηχανισμούς στήριξης για το παιδί όταν είναι μέρος μιας δικαστικής ή εξώδικης διαδικασίας. Απαιτούνται περισσότερες πληροφορίες σχετικά με τη διαθεσιμότητα των υπηρεσιών (νομική, ιατρική, ψυχολογική, κοινωνική, μετάφρασης και διερμηνείας κ.ά.) ή οργανισμών που μπορούν να παρέχουν υποστήριξη και τα μέσα για να αποκτήσουν οι ενδιαφερόμενοι πρόσβαση σε αυτές τις υπηρεσίες και κατά περίπτωση, πληροφορίες σχετικά με οικονομική στήριξη του επείγοντος. Οι κατευθυντήριες γραμμές για την δικαιοσύνη σε υποθέσεις που αφορούν ανήλικους θύματα ή και μάρτυρες ενός εγκλήματος, χρησιμοποιούν την έκφραση «θα σέβεται την ευαισθησία του παιδιού» με την έννοια του «μια προσέγγιση που θεωρεί το δικαίωμα του παιδιού να προστατεύεται και η οποία λαμβάνει υπ' όψιν τις ανάγκες και τις απόψεις του παιδιού», της υποστήριξης και της συμπαράστασης. Όπως αναφέρεται στο γενικό σχόλιο υπ' αριθμ. 12, προκειμένου να βελτιωθεί η κατανόηση της διαδικασίας και οι συνέπειες για τις κυβερνήσεις, τους εμπλεκόμενους φορείς, τις μη κυβερνητικές οργανώσεις και την κοινωνία στο σύνολό της πρέπει:

Να εξελιχθούν οι στόχοι της νομοθεσίας, των πολιτικών και των πρακτικών που είναι αναγκαίοι για να επιτευχθεί η πλήρης υλοποίηση του άρθρου 12.

Να τονιστούν οι θετικές προσεγγίσεις όσον αφορά την εφαρμογή του άρθρου 12, αντλώντας από την εμπειρία της επιτροπής εποπτείας .

Να οριστούν βασικές προϋποθέσεις ώστε να βρεθούν οι κατάλληλοι τρόποι για να δοθεί η δέουσα σημασία στις απόψεις των παιδιών και των εφήβων σε όλα τα θέματα που τους αφορούν.

Προτάσεις

Η εξασφάλιση της συμμετοχής, με τη μορφή της ευρείας και συγκεκριμένης πληροφορίας στο πλαίσιο της ακρόασης των ανηλίκων (που κατηγορούνται, είναι θύματα ή και μάρτυρες) με τον κατάλληλο προστατευτικό τρόπο, (κατάλληλη προετοιμασία, απουσία κοινού, διακριτική ευχέρεια όσον αφορά το αίσθημα ενσυναίσθησης, καταλληλότητα στις ερωτήσεις, κ.ά.) με μη επαναλαμβανόμενο τρόπο και χωρίς να επιφέρει συναισθηματικό τραυματισμό. Περαιτέρω, συνιστάται η διάδοση της χρήσης των εργαλείων για την καταγραφή και βιντεοσκόπηση, ακόμη η εισαγωγή και η ενίσχυση ολοκληρωμένων μέτρων που περιλαμβάνουν ακρόαση και συμμετοχή σε ένα δομικό τρόπο, παρεμβαίνοντας με κανονισμούς και με την ενεργοποίηση των μέτρων και των σχεδίων για την προώθηση της ενεργού συμμετοχής και της ομιλίας. Επιβάλλεται η ακρόαση και η συμμετοχή των παιδιών στην προετοιμασία, την υλοποίηση και την αξιολόγηση των πρακτικών ακρόασης των διαφόρων σταδίων της συμμετοχής. Το πλαίσιο στο οποίο το παιδί ή ο έφηβος έχει το δικαίωμα να καταθέσει, πρέπει να είναι φιλόξενο και ενθαρρυντικό, έτσι ώστε το παιδί ή ο έφηβος να μπορεί να είναι σίγουρος ότι ο υπεύθυνος ενήλικας για την ακρόαση είναι πρόθυμος να ακούσει και να εξετάσει σοβαρά τι αποφάσισε το παιδί να καταθέσει. Το πρόσωπο που θα διοριστεί στην ακρόαση μπορεί να είναι ένας ενήλικας που εμπλέκεται στην υπόθεση και θεωρεί την ακρόαση του παιδιού ως δικαίωμα και όχι ως καθήκον που του έχει επιβληθεί.

ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΑΠΟ ΤΙΣ ΔΙΑΚΡΙΣΕΙΣ ΚΑΙ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΩΝ

Η αρχή της μη διάκρισης που καθορίζεται στην δεύτερη πράξη της Σύμβασης των Ηνωμένων Εθνών για τα Δικαιώματα του Παιδιού (μαζί με εκείνα των επενδύσεων, των πληροφοριών και ακρόασης του παιδιού, του πρωταρχικού συμφέροντος του ανηλίκου και της αρχής της αξιοπρέπειας και της νομικής προστασίας του παιδιού) είναι μία από τις πιο σύγχρονες αρχές, όπου η ανάγκη προσαρμογής του δικαστικού συστήματος στην κατάσταση του ατόμου, δεν πρέπει να δώσει την θέση της σε μορφές άνισης μεταχείρισης με βάση το φύλο, την φυλή, την ηλικία, την γλώσσα, την θρησκεία και την κοινωνική κατάσταση των γονέων. Ως εκ τούτου, πρέπει να δοθεί ιδιαίτερη προσοχή προς όφελος των παιδιών που βρίσκονται σε ιδιαίτερα ευάλωτες συνθήκες, όπως μετανάστες, παιδιά με αναπηρίες και παιδιά σε ιδρυματικές δομές. Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο, μέσω των κατευθυντήριων γραμμών, προωθεί τις θετικές δράσεις που αποσκοπούν στην αντιστάθμιση των μειονεκτημάτων συγκεκριμένων ομάδων ανηλίκων και στην αποκατάσταση των αρχών της σεξουαλικής, φυλετικής, εθνικής και κοινωνικής ισότητας. Τα δικαιώματα του παιδιού πρέπει να διασφαλίζονται χωρίς διάκριση ασχέτως εθνικής μειονότητας, περιουσίας, γέννησης, σεξουαλικού προσανατολισμού, ταυτότητας, φύλου ή άλλης κατάστασης. Άλλοι σημαντικοί παράγοντες των διακρίσεων στο πλαίσιο των δικαιωμάτων των παιδιών είναι η ηλικία και η ικανότητά τους. Ακόμη και πολύ μικρά παιδιά ή ανήλικοι χωρίς την πλήρη ικανότητα να διεκδικούν τα δικαιώματά τους είναι φορείς αυτών των δικαιωμάτων. Για τα παιδιά αυτά, είναι αναγκαίο να αναπτυχθούν εναλλακτικές μέθοδοι αντιπροσώπευσης προκειμένου να αποφεύγονται οι διακρίσεις. Η προετοιμασία όλων των επαγγελματιών που εργάζονται με και για τα παιδιά, θα πρέπει να λαμβάνει υπ' όψιν την απαραίτητη πολύπλευρη εκπαίδευση που απαιτείται σχετικά με τα δικαιώματα και τις ανάγκες ανηλίκων διαφορετικής ηλικίας και τις κατάλληλες διαδικασίες ώστε τα αποτελέσματα να είναι ζωτικής σημασίας.

ΣΥΣΤΑΣΗ

Ελάχιστο πρότυπο

Η αρχή της μη διάκρισης καθορίζεται στην δεύτερη πράξη της Σύμβασης των Ηνωμένων Εθνών για τα δικαιώματα του παιδιού. Ιδιαίτερη προσοχή πρέπει να δοθεί στις διακρίσεις και στις «de facto» ανισότητες, οι οποίες θα μπορούσαν να είναι το αποτέλεσμα της έλλειψης μιας συνεκτικής πολιτικής, και να συμμετάσχουν όλες οι ομάδες των ευάλωτων παιδιών, όπως τα παιδιά των φαναριών, τα παιδιά που ανήκουν σε φυλετικές, εθνικές, θρησκευτικές ή γλωσσικές μειονότητες, τα παιδιά με αναπηρία και τα παιδιά που έχουν επανειλημμένες συγκρούσεις με το νόμο (βλ. συνήθης παραβάτης). Σε αυτό το πλαίσιο, η επιμόρφωση όλων των επαγγελματιών που εμπλέκονται στην απονομή της δικαιοσύνης ανηλίκων είναι σημαντική, καθώς και η θέσπιση κανόνων, κανονισμών ή πρωτοκόλλων που προάγουν την ίση μεταχείριση του ανηλίκου παραβάτη, και που παρέχουν αποκατάσταση και αποζημίωση. Πολλά παιδιά σε σύγκρουση με το νόμο είναι διπλά θύματα των διακρίσεων, για παράδειγμα, όταν προσπαθούν να έχουν πρόσβαση στην εκπαίδευση ή στην εργασία. Η αρχή αυτή, όπως και οι άλλες, ενισχύεται επίσης και μέσω της κατάρτισης των επαγγελματιών που έρχονται σε άμεση επαφή με ανηλίκους και οι οποίοι θα πρέπει επίσης να εκπαιδευτούν για να επικοινωνούν με τα παιδιά κάθε ηλικίας και σταδίου ανάπτυξης, καθώς και με τα παιδιά που βρίσκονται σε ιδιαίτερα ευάλωτη κατάσταση.

Σύσταση

Σύμφωνα με τις πιο πρόσφατες πρωτοβουλίες του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου σχετικά με την προστασία και την προαγωγή των δικαιωμάτων του παιδιού, καθορίζεται από τις «Κατευθυντήριες γραμμές για μια φιλική προς τα παιδιά δικαιοσύνη», που εγκρίθηκε από την Επιτροπή Υπουργών στις 17 Νοεμβρίου 2010. Αναφέρθηκαν οι διάφορες δυσκολίες που αντιμετωπίζουν τα παιδιά που εμπλέκονται σε δικαστικές διαδικασίες, ιδίως όταν τους στερείται ή έχουν περιορισμένη πρόσβαση στην δικαιοσύνη, το πλήθος και η πολυπλοκότητα των διαδικασιών και των διακρίσεων που βασίζονται σε διάφορους λόγους ως στόχο να στηρίξει τα κράτη μέλη κατά τη διαδικασία προσαρμογής των νομικών συστημάτων τους, τα δικαιώματα, τα συμφέροντα και οι ειδικές ανάγκες των ανηλίκων. Μπορεί να είναι αναγκαίο να προβλεφθεί ειδική προστασία και βοήθεια στα πιο ευάλωτα παιδιά, όπως οι μετανάστες, οι πρόσφυγες και οι αιτούντες άσυλο, οι ασυνόδευτοι ανήλικοι, άτομα με ειδικές ανάγκες, άστεγα παιδιά και τα παιδιά των φαναριών, τα παιδιά Ρομά και εκείνα που είναι ευπρόσδεκτα σε ιδρύματα.

Προτάσεις

Ενεργοποίηση των διαρθρωτικών μέτρων της υποδοχής, της πρόληψης και της συνοδείας στο δικαστήριο για τα παιδιά που κινδυνεύουν από διακρίσεις. Η ενεργοποίηση ενός μετρήσιμου και συγκεκριμένου συστήματος κατά του ρατσισμού, της ξενοφοβίας, της ταυτότητας του φύλου, της αναπηρίας, της εθνικότητας. Δημιουργία ενός συστήματος υποδοχής και υποστήριξης για τη νομική διαδικασία και την κοινωνική και εκπαιδευτική ένταξη. Εφαρμογή ενός συμφώνου συνυπευθυνότητας μεταξύ δημόσιων και ιδιωτικών φορέων που ασχολούνται με την προστασία των ασυνόδευτων ανηλίκων από την έναρξη της ποινικής διαδρομής ή εκείνων που βρίσκονται σε κίνδυνο παρεκτροπής της εγκληματικότητας, όπως σε κίνδυνο θυματοποίησης, εκμετάλλευσης ή και υποδούλωσης. Πρόγραμμα εξειδίκευσης για τις επιχειρήσεις που συμμετέχουν στο σύστημα δικαιοσύνης των ανηλίκων, με στόχο την μεταχείριση με σεβασμό των ιδιαιτεροτήτων της κατάστασης και της υποκειμενικότητας κάθε ατόμου, την εναρμόνιση της διεπιστημονικής γνώσης, τις μελέτες και τις έρευνες σχετικά με τα συγκριτικά συστήματα ορθών πρακτικών σχετικά με την εκπαίδευση, την ενημέρωση και την εποπτεία. Προώθηση των εκπαιδευτικών προγραμμάτων για αμοιβαίο πολιτιστικό και γλωσσικό αλφαριθμητισμό, τη μελέτη και την ερευνητική δραστηριότητα σχετικά με το θέμα της μη διάκρισης.

BIBΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- 1951 UN Convention related to the refugees status;
- . 1966 International Agreement related to civil and political rights;
- . 1966 International Agreement related to economic, social and cultural rights;
- . 2006 UN Convention related to the rights of people with disabilities;
- . 1950 Convention for the safeguard of man's rights and fundamental freedoms (European treaty series n. 5);
- . Convention on the rights of the child, New York 20th of November 1989;
- . 1966 European Convention on the exercise of children's rights (European treaty series n. 160);
- . 1996 revised European Social Charter;
- . 2003 European Council Convention on the personal relationships relating minors (European treaty series n. 192);
- . 2007 European Council Convention on the juvenile protection against exploitation and sexual abuse (European treaty series n. 201);
- . 2008 European Convention on children adoption (European treaty series n. 202);
- . The United Nations Minimum Rules for the Administration of Juvenile Justice ("Beijing Rules" of 1985);
- . United Nation Rules for the protection of minors deprived of liberty ("Havana Rules" of 1990);
- . United Nation Guidelines for the prevention of juvenile delinquency ("Riyadh Guidelines" of 1990);
- . United Nation Guidelines on justice in causes that involve minors who are victims and witnesses of crimes (Resolutions 2005/20 of the economic and social Council of 2005);
- . The General Secretary of the United Nations Guidance Note: the United Nation approach to juvenile justice (2008);
- . The United Nations guidelines for the appropriate use and conditions of family hospitality of minors (2009);
- . The Principles relating to the status and functioning of national institutions for the protection and promotion of human rights ("Paris Principles");
- . The Committee on the rights of the child, CRC/C/GC/10 44th session 15th January – February 2 2007, General comment n. 10, on the Children's Rights, relating to juvenile justice. www.Unicef.it;
- . Guidelines adopted by the Committee of the European Council Ministers on November 17, 2010. Publications Office of the European Union 2 rue Mercier L-2985, Luxembourg;
- . The European Union Charter of fundamental rights;

- . European Council Convention of Lanzarote on the juvenile protection against sexual abuse (25th October 2007), and of Istanbul against domestic violence (11th May 2011);
- . European Parliament and Council Directive establishing minimum standards on rights, assistance and protection of victims of crimes (25th October 2012)

ΜΕΡΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟ

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Η σημασία ενός οδηγού

Αγαπητοί χρήστες, η δυνατότητα ενός εγχειριδίου ή Οδηγού, συμπεριλαμβάνεται στον ίδιο όρο, ή μάλλον, στην ετυμολογική λατινική ρίζα του, «vade - tecum», δηλαδή «να πάει μαζί μου», προκειμένου να δείξει κάτι που θα πάρετε μαζί σας και είναι εύκολο στην χρήση. Ως εκ τούτου, το εγχειρίδιο πρέπει να θεωρηθεί σαν ένας μικρός οδηγός, που είναι μια συλλογή από συχνά χρησιμοποιούμενες πρακτικές, οι οποίες είναι απαραίτητες για την εκτέλεση των δραστηριοτήτων από αυτούς που είναι υπόλογοι. Η προετοιμασία από κάποιον εκπαιδευτικό φορέα ή Πανεπιστήμιο μπορεί να μην αρκεί, όπως και η προσφυγή στην προσωπική διαίσθηση για την αντιμετώπιση αποτελεσματικά των καταστάσεων. Είναι υποχρεωτική η συμμόρφωση με τους πραγματικούς κανόνες που προέκυψαν από τις καθιερωμένες πρακτικές και την εμπειρία που συσσωρεύθηκε από πολλά έτη εργασίας.

Επιπλέον, κάθε είδους ανθρώπινη δραστηριότητα δεν μπορεί να είναι αποτελεσματική χωρίς ένα σύνολο κανόνων που διέπουν τις σχέσεις μεταξύ των ανθρώπων που συνθέτουν την ομάδα, και χωρίς φορείς ή πρόσωπα που είναι αρμόδια να εποπτεύουν την τήρηση των κανόνων αυτών.

Αυτός ο μικρός οδηγός προσδοκά να είναι χρήσιμος σε όλους τους φορείς που λειτουργούν υπέρ των ανηλίκων παραβατών και χωρίζεται σε τρεις κύριες κατηγορίες.

1. Κανόνες συμπεριφοράς στο χώρο εργασίας
2. Οι λειτουργικοί κανόνες για τη διεξαγωγή των δραστηριοτήτων
3. Διαδικασίες και έντυπα

Σε αυτή την εισαγωγή, είναι αναγκαίο να τονιστεί, σε γραπτή μορφή, η λειτουργία του κάθε φορέα, αναγνωρίζοντας την αξία της συγκεκριμένης ικανότητας του καθενός από εσάς και την ανάγκη σεβασμού στις αναθέσεις και τις ευθύνες. Είναι σημαντικό, επομένως, να αποφευχθεί η επικάλυψη της δικαιοδοσίας. Κάθε επαγγελματίας (εκπαιδευτικός, ψυχολόγος, κοινωνικός λειτουργός ή βοηθητικό προσωπικό) θα πρέπει να συμμορφώνεται με τις διαδικασίες, προκειμένου να εναρμονιστεί μέσα στις ομάδες και να κάνει την εκπαιδευτική δράση πιο αποτελεσματική προς όφελος των τελικών χρηστών των υπηρεσιών που προσφέρονται από κάθε δομή υποστήριξης ανηλίκων παραβατών

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΠΡΩΤΟ

Κανόνες συμπεριφοράς στο χώρο εργασίας

Οι κανόνες που αναφέρονται παρακάτω προκύπτουν από την εμπειρία λειτουργίας και την σύγκριση με φορείς που λειτουργούν εντός του κέντρου ημέρας Chiccolino στην πόλη Μπιτόντο της Νότιας Ιταλίας, (επαρχία Πούλια) το οποίο διαχειρίζεται ο κοινωνικός συνεταιρισμός Eughenia και στοχεύουν στην εδραίωση χρήσιμων πρακτικών στην καθημερινή εργασία με ανήλικους παραβάτες. Το χαρακτηριστικό των κανόνων εδώ είναι, η ορθότητα τους. Οι κανόνες αυτοί μπορεί να αλλάξουν με την πάροδο του χρόνου, εφ' όσον οι αλλαγές ή η προσθήκη νέων κανόνων προορίζονται να εμπλουτίσουν το αυτό Εγχειρίδιο. Ως εκ τούτου, ακολουθεί τι θα πρέπει ο κάθε εκπαιδευτής να λαμβάνει υπ' όψιν του στην άσκηση των καθηκόντων του.

Ο εκπαιδευτής, ως επικεφαλής, θα πρέπει να ορίσει (και να γίνουν αποδεκτά) σε κάθε ομάδα εργασίας, τους τρόπους και τις παρεμβάσεις μέσω ακριβούς επαλήθευσης και συνάντησης προγραμματισμού, κάθε εβδομάδα, κατά τη διάρκεια της οποίας θα οργανώνονται όλες οι καθημερινές δραστηριότητες.

Ο εκπαιδευτής θα πρέπει να ακολουθεί το καθημερινό πρόγραμμα που έχει υποβληθεί στην ομάδα, αποφεύγοντας αυτοσχεδιασμούς.

Απαιτείται η μέγιστη δυνατή ακρίβεια εφαρμογής από κάθε εκπαιδευτή.

Ο εκπαιδευτής θα πρέπει να συμπληρώνει την φόρμα συμμετοχής και το ημερολόγιο καθημερινά.

Το απουσιολόγιο και το ημερολόγιο θα πρέπει να διατηρούνται στα Γραφεία των εκπαιδευτών και να αποφεύγεται η μεταφορά τους σε διαφορετικό περιβάλλον.

Οι εκπαιδευτές θα πρέπει να σέβονται την σπουδαιότητα της κάθε συνέντευξης και το περιβάλλον στο οποίο λαμβάνει χώρα. Θα πρέπει να αποφεύγεται για οποιονδήποτε λόγο κάθε είδος διακοπής της συνέντευξης.

Οι συνεντεύξεις δεν πρέπει να εμποδίζουν τους ωφελούμενους από την συμμετοχή στις εργαστηριακές δραστηριότητες στις οποίες συμμετέχουν.

Ο εκπαιδευτής δεν πρέπει να αφήνει τους ωφελούμενους χωρίς επιτήρηση, αποφεύγοντας την απομόνωση ορισμένων από αυτούς ή να προτιμά ομάδες που έχουν ευκολότερο χειρισμό και εποπτεία.

Ο εκπαιδευτής πρέπει να ελέγχει οποιαδήποτε τηλεφωνική κλήση του ανηλίκου (εκτός αν οι εξερχόμενες ή εισερχόμενες κλήσεις απαγορεύονται ρητά για συγκεκριμένο λόγο) ή αν είναι ο νομικός εκπρόσωπος του παιδιού στο τηλέφωνο, με την προηγούμενη συμφωνία της ομάδας.

Οι εκπαιδευτές - εκτός από το βοηθητικό προσωπικό - θα συναντούν την ομάδα κάθε φορά που εισέρχεται ένας νέος ωφελούμενος, προκειμένου να αναλύσει την υπόθεση σε βάθος και για μια πρώτη ανταλλαγή πληροφοριών σχετικά με τη νομική, κοινωνική, προσωπική, οικογενειακή και σχολική του κατάσταση.

Ο εκπαιδευτής θα πρέπει να τηρεί τα στοιχεία και τις πληροφορίες για κάθε ωφελούμενο εμπιστευτικά, όσον αφορά το επαγγελματικό απόρρητο και τη νομοθεσία προστασίας της ιδιωτικής ζωής.

Απαγορεύεται αυστηρά σε κάθε εκπαιδευτή να βγάλει έξω από την δομή, πληροφοριακό υλικό (ιατρικά δελτία, πρακτικά συνεδριάσεων, εκθέσεις, κ.ο.κ.), ούτε σε πρωτότυπη μορφή, ούτε σε αντίγραφο, που σχετίζεται με τους ωφελούμενους, εκτός εάν έχει επίσημη άδεια από τον Διευθυντή του κέντρου.

Κάθε εκπαιδευτής θα πρέπει να σχεδιάζει μαζί με την ομάδα τυχόν συναντήσεις με τα μέλη της οικογένειας των ωφελουμένων, διαπρεπείς ανθρώπους της τοπικής κοινωνίας, θεσμικούς ή άλλους σχετικούς φορείς ή φυσικά πρόσωπα κατά τη διάρκεια της εκπαίδευσης του παιδιού, με σεβασμό στην συμφωνία που υφίσταται.

Ο εκπαιδευτής θα πρέπει να διασφαλίζει την τήρηση αυτού του εγχειριδίου για κάθε ωφελούμενο, επικοινωνώντας οποιαδήποτε παράβασή του από κάποιον ή κάποιους, με το υπόλοιπο της ομάδας, προκειμένου να αποφασίσουν σχετικά με ενδεχόμενα μέτρα ή κυρώσεις.

Κάθε εκπαιδευτής θα διαθέτει τα εξωτερικά κλειδιά πρόσβασης της δομής (των οποίων θα είναι υπεύθυνος) και τα κλειδιά του μπάνιου. Οι εκπαιδευτές θα μπορούν να έχουν πρόσβαση στο υπόλοιπο εσωτερικό της δομής, λαμβάνοντας τα κλειδιά από την κλειδοθήκη, ενώ στην συνέχεια, θα τα επιστρέφουν μετά την χρήση.

Οι εκπαιδευτές και οι επισκέπτες μπορούν να καπνίζουν εφ' όσον το επιθυμούν στα διαλείμματα τις ώρες που ορίζεται από το ημερήσιο πρόγραμμα, πάντα εκτός της δομής και κοντά στην είσοδο.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΔΕΥΤΕΡΟ

Κανόνες λειτουργίας για τη διεξαγωγή των δραστηριοτήτων (απευθύνεται σε ωφελούμενους και επισκέπτες)

Σε αυτό το κεφάλαιο υπάρχουν κανόνες για τους ωφελούμενους για την εκτέλεση των καθημερινών εργασιών – θεσμικοί, εργαστηριακοί και σεβασμού του χώρου.

Όλοι οι ωφελούμενοι και οι επισκέπτες οφείλουν να επιδεικνύουν την δέουσα προσοχή και σεβασμό προς τον περιβάλλοντα χώρο και τα έπιπλα της δομής, συμπεριλαμβανομένων των μεταφορικών μέσων.

Οι εκπαιδευτές πρέπει να τηρούν την μέγιστη ακρίβεια στον χρόνο δραστηριοτήτων, προκειμένου να προωθηθεί η αποτελεσματικότητα των υπηρεσιών και η αποφυγή άσκοπων χρονικών μετατοπίσεων όλων των δραστηριοτήτων.

Εκφράζεται η ελπίδα ότι οι ωφελούμενοι χρησιμοποιούν έναν αξιοπρεπή και κόσμιο τρόπο επικοινωνίας, τόσο μεταξύ τους όσο και προς τρίτους.

Δεν επιτρέπεται στους ωφελούμενους η εισαγωγή στην δομή και η χρήση των παρακάτω συσκευών / προσωπικών αντικειμένων:

Κινητά τηλέφωνα,

Συσκευές αναπαραγωγής ήχου / εικόνας / μονάδες αποθήκευσης USB /ηλεκτρονικά παιχνίδια κ.ο.κ.

Φωτογραφικές μηχανές και βιντεοκάμερες,

Φορητοί υπολογιστές,

Φάρμακα,

Φαγητά και ποτά.

Εάν οι ωφελούμενοι εκ παραδρομής μεταφέρουν στην δομή κάτι από τα ανωτέρω, θα πρέπει να τα παραδώσουν στους εκπαιδευτές που βρίσκονται στην είσοδο. Αυτοί θα κρατήσουν αυτά τα προσωπικά αντικείμενα (πορτοφόλια, γυαλιά ηλίου, κοσμήματα, ρολόγια ή άλλα), που τους έχουν εμπιστευθεί τα παιδιά, σε συγκεκριμένες θέσεις και σύμφωνα με σαφώς καθορισμένες διαδικασίες, ώστε να τους επιστραφούν αργότερα.

Απαγορεύεται κατηγορηματικά από το νόμο να κατέχουν όπλα, ναρκωτικά ή αλκοολούχα ποτά / παρασκευάσματα κάθε είδους και φύσης. Αν ο χρήστης κατέχει, φέρει ή μεταφέρει τέτοιου είδους αντικείμενα, θα εφαρμοστεί η τυποποιημένη διαδικασία και θα αναφερθεί το γεγονός στις αρμόδιες αρχές.

Οι ωφελούμενοι πρέπει να υπογράφουν το παρουσιολόγιο κατά την είσοδο και την έξοδο τους από τη δομή, ή τη δομή ημιαυτόνομης διαβίωσης καθημερινά, σε δύο σημεία. Στην περίπτωση που είναι δομή 24ωρης παραμονής, ο εκπαιδευτής αντ' αυτών, καταγράφει τις ώρες πρόσβασης στο Κέντρο Ημέρας δίπλα στην υπογραφή.

Οι ωφελούμενοι επιτρέπεται να χρησιμοποιούν κάθε είδους εξοπλισμό παρουσία εκπαιδευτή και μόνο.

Οι ωφελούμενοι επιτρέπεται να χρησιμοποιούν τον περιβάλλοντα χώρο για κάθε δραστηριότητα μόνο την ώρα που πραγματοποιείται η δραστηριότητα.

Οι ωφελούμενοι μπορούν να χρησιμοποιούν τις τουαλέτες ένας κάθε φορά, ζητώντας τα κλειδιά από τους εκπαιδευτές.

Κάθε απουσία θα πρέπει να αιτιολογείται από έναν γονέα γραπτώς (σε ειδικό έντυπο) ή με την προσκόμιση ιατρικού πιστοποιητικού

Σε περίπτωση που το παιδί πρέπει να λαμβάνει φάρμακα, η γονική άδεια είναι αναγκαία για την διαχείριση και την παράδοσή τους κατευθείαν στα χέρια του εκπαιδευτή.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΤΡΙΤΟ

Διαδικασίες και έντυπα

Είναι σκόπιμο να εισαχθεί σε αυτό το σημείο η υπενθύμιση πως κάθε άνθρωπος οδηγείται από την φύση του, να ζητήσει την βοήθεια και την συνεργασία των συνανθρώπων του. Η συνεργασία μεταξύ των ατόμων επιτρέπει την επίτευξη αποτελεσμάτων που θα ήταν απρόσιτα για τον καθένα ξεχωριστά. Προωθείται ο καταμερισμός της εργασίας και η δέσμευση ότι ο καθένας θα εκτελεί δραστηριότητες σύμφωνα με τις ικανότητές του. Το κεφάλαιο αυτό επίσης, έχει ως στόχο να διευκολύνει την εφαρμογή των κανόνων, που αναφέρθηκαν προηγουμένως, παρέχοντας σε όσους δραστηριοποιούνται επαγγελματικά μέσα στην δομή τα απαραίτητα εργαλεία.

ΗΜΕΡΗΣΙΟ ΑΡΧΕΙΟ ΠΡΟΕΛΕΥΣΗΣ ΚΑΙ ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΟ

ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ:					
Εκπαιδευτής	Προσέλευση	Υπογραφή	Αποχώρηση	Υπογραφή	
Συμμετέχοντες	Προσέλευση	Υπογραφή	Αποχώρηση	Υπογραφή	ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ
1.					
2.					
3.					
4.					
5.					
6.					
7.					
8.					
9.					
10.					
11.					
12.					
13.					
14.					
15.					

Έντυπο 1.2

Θεσμικές αναφορές	
Περιοχή αναφοράς	
Είσοδος στην κοινότητα	
Αριθμός τηλεφώνου	
Α.Φ.Μ	

Δεδομένα που σχετίζονται με τη μητέρα

Όνομα και επίθετο	
Ημερομηνία και τόπος γέννησης	
Διεύθυνση και τόπος κατοικίας	
Επάγγελμα	
Αριθμός τηλεφώνου	
Α.Φ.Μ	

Δεδομένα που σχετίζονται με τον πατέρα

Όνομα και επίθετο	
Ημερομηνία και τόπος γέννησης	
Διεύθυνση και τόπος κατοικίας	
Επάγγελμα	
Αριθμός τηλεφώνου	
Α.Φ.Μ	

Οικογενειακά δεδομένα - Επισυναπτόμενο Πιστοποιητικό οικογενειακής κατάστασης ΝΑΙ__ΟΧΙ__

Βαθμός συγγένειας	Επίθετο.	Όνομα.	Ημερομηνία γέννησης.	Τόπος γέννησης.

Το Εξατομικευμένο Εκπαιδευτικό Πρόγραμμα (ΕΕΠ) τείνει να εξισορροπήσει όσο το δυνατόν περισσότερο τα εργαλεία, τους στόχους και τους αντικειμενικούς σκοπούς στους οποίους έχετε επιλέξει να επενδύσουν προσπάθειες και πόρους μετά από μια περίοδο παρατήρησης, για την καλύτερη αξιολόγηση του παιδιού και της οικογενείας του.

Το εκπαιδευτικό σχέδιο των ανηλίκων πρέπει να βασίζεται στην παραδοχή ότι οποιαδήποτε παρέμβαση θα έχει νόημα και σημασία μόνο αν το σημείο εκκίνησης είναι οι ανάγκες του ανηλίκου. Όταν αυτό είναι δύσκολο να μεταφραστεί σε λέξεις, όπως συχνά συμβαίνει κατά τη διάρκεια της εφηβείας, ο εκπαιδευτικός, οι ψυχολόγοι και οι κοινωνικοί φορείς πρέπει να παρέχουν χώρο και πλαίσιο ακρόασης και συζήτησης προκειμένου να διαλευκάνουν σταδιακά το λαβύρινθο των σκέψεων και των συναισθημάτων. Ο σκοπός είναι η συν-κατασκευή ενός έργου με τον ανήλικο, το οποίο πρέπει να έχει αξία, όχι μόνο για τον εκπαιδευτικό, αλλά κυρίως για τον ανήλικο.

Υποδοχή δεν σημαίνει μόνο να «συναντήσεις κάποιον», αλλά κυρίως να «πάρεις κάποιον μαζί σου», να τον στηρίξεις και να τον συνοδεύσεις στην εξελικτική διαδικασία του.

Υποδοχή σημαίνει να ακούς και να παρατηρείς, χωρίς προκαταλήψεις και κριτική στο πρόσωπο και τις εμπειρίες της ζωής του, στο σύνολό τους. Ο σκοπός είναι η προσφορά της κατάλληλης ευκαιρίας για να εκφράσουν τις ανάγκες και όχι μόνο, τα προβλήματα και τις δυσκολίες που έχουν δημιουργήσει προβληματικές πορείες, αλλά και η συλλογή των δεξιοτήτων, της εμπειρίας και των μέσων, ώστε να σκεφτούν και να οικοδομήσουν ένα σχέδιο αλλαγής. Οι κατευθυντήριες γραμμές, που προσανατολίζουν την κατασκευή των εξατομικευμένων εκπαιδευτικών προγραμμάτων, στοχεύουν στο να καταστεί εφικτή αυτή η εμπειρία των παιδιών.

Σε προσωπικό επίπεδο, με την παρουσία των ενηλίκων ως «οδηγούς». Θα πρέπει το Ε.Ε.Π. να προτείνει σαφή πρότυπα αναφοράς για την εκπαίδευση, εξισορροπώντας μια άτυπη, γνωστική, και προσωπικά εγγύς αλλά και συναισθηματικά εξουσιαστική προσέγγιση. Η ισορροπία αυτή προάγει την απόκτηση των κανόνων συμβίωσης, των επίσημων και ανεπίσημων κανόνων για να χρησιμεύσει ως σημείο αναφοράς, όταν το άτομο επιλέγει τη δική του συμπεριφορά, έχοντας επίγνωση των επιπτώσεων που παράγονται σε προσωπικό και κοινωνικό επίπεδο.

Στο συναισθηματικό επίπεδο. Τα παιδιά συχνά προέρχονται από δυσλειτουργική οικογένεια ή / και κοινωνικό-σχεσιακή κατάσταση. Ως εκ τούτου, απαιτούν ένα έργο «βοήθειας», το οποίο δεν πρέπει να αντικαταστήσει τις κατάλληλες λειτουργίες της οικογένειας. Μια προσέγγιση «ενδυνάμωσης» όπως αυτή που ανελήφθη από τους διαχειριστές του φορέα, που προέρχεται από τη δικαστική ψυχολογία και εφαρμόζεται στο ποινικό δίκαιο ανηλίκων και επεκτείνεται σε όλους τους νεαρούς ενδιαφερόμενους σε κάθε τομέα. Ωστόσο, αυτό είναι πιο λειτουργικό με εκείνα τα παιδιά που εκτίθενται στην ποινική διαδικασία, προκειμένου να τους αναπτύξει προσεκτικό και υπεύθυνο τρόπο σκέψης σχετικά με τις αξιόποινων πράξεις τους. «Ο ανήλικος παραβάτης πρέπει

να μάθει να συνδέει την πράξη που έχει τελέσει, με την σημασία που είχε η πράξη αυτή για τους άλλους, και θα πρέπει να προετοιμαστεί ώστε να μπορεί να φανταστεί ένα διαφορετικό ρόλο από αυτόν του έχοντος αποκλίνουσα συμπεριφορά, εάν ο σκοπός είναι να επηρεαστεί αυτή του η συμπεριφορά» (De Leo, G., Patrizi, P., Psicologia Giuridica, 2002, Bologna, il Mulino)

Μια τέτοια προσέγγιση απαιτεί αναπόφευκτα μία διαδραστική και φιλική προς το σύστημα διαδικασία, με τη συμμετοχή των οικογενειών, εκπαιδευτών, υπηρεσιών και φορέων που εμπλέκονται στην διαδικασία της εκπαίδευσης. Για το λόγο αυτό, η κατάλληλη υποστήριξη στους

γονείς, θεωρείται ζωτικής σημασίας, προκειμένου να τους ενθαρρύνει, στο μέτρο του δυνατού, σε μεγαλύτερη αυτογνωσία και σε μια πραγματική συμμετοχή και συνεργασία στο εκπαιδευτικό πρόγραμμα των παιδιών τους.

Στο κοινωνικό και πολιτιστικό επίπεδο. Η προώθηση της κοινωνικής ένταξης, στην περιοχή όπου βρίσκεται η δομή, στοχεύει στην αποδοχή εξ αρχής, και είναι ένας από τους λειτουργικούς σκοπούς της ίδιας της δομής. Οι εργασίες που βρίσκονται μέσω γνωριμιών προτιμώνται, ως προς την ανάπτυξη ειδικών προγραμμάτων με τους διάφορους «παράγοντες». Οι σχέσεις με τους φίλους, τους συμμαθητές και η συμμετοχή σε εκπαιδευτικές, εργασιακές, και πολιτιστικές δραστηριότητες σε τοπικό επίπεδο προωθούνται. Ένα από τα κύρια καθήκοντα της δομής φιλοξενίας είναι να προσανατολίζει τα παιδιά προς μια υγιή ανεξαρτησία, να συνοδεύει τα παιδιά κατά τη διάρκεια της οικοδόμησης της προσωπικής και εργασιακής τους αυτονομία και της ικανότητας σχεδιασμού αναπτύσσοντας αυτό που περιγράφεται ως κριτική αντίληψη.

Εκπαιδευτικά και επαγγελματικά μαθήματα ή η εκμάθηση νέων δεξιοτήτων εργασίας, η βοήθεια και υποστήριξη στην εξεύρεση κατάλληλων λύσεων εργασίας, ο πειραματισμός στον τομέα της διαχείρισης ελεύθερου χρόνου, στην οικοδόμηση νέων σχέσεων, κ.λπ., αποτελούν πρωταρχικούς στόχους της εκπαιδευτικής διαδρομής.

Για αυτό το είδος της συμμετοχής η διεπιστημονική ομάδα θεωρεί ζωτικής σημασίας το έργο, κυρίως, ενόψει των ακόλουθων στόχων:

Αναμόρφωση της ποινικής εμπειρίας

Αναμόρφωση του ποινικού γεγονότος

Συνειδητοποίηση της δικής τους προσωπικότητας

Αξία των δικών τους δεξιοτήτων

Ανεξαρτησία

Μείωση της πρόωρης εγκατάλειψης του σχολείου

Προώθηση της υποχρεωτικής σχολικής φοίτησης

Προσανατολισμός στην εργασία ή μαθήματα επαγγελματικής κατάρτισης

Αξία αναψυχής

Εύρεση εργασίας

Στην βάση αυτών των στόχων, ένα πραγματικό έργο ζωής πρέπει να δημιουργηθεί για κάθε παιδί, με την διερεύνηση των βραχυπρόθεσμων, μεσοπρόθεσμων και μακροπρόθεσμων στόχων, ανάλογα με την πολυπλοκότητα των στόχων που πρέπει να επιτευχθούν και τις δεξιότητες που αποκτώνται ή πρόκειται να αποκτήσει κάθε άτομο.

Σε αυτό το κεφάλαιο, είναι επίσης απαραίτητο να θυμόμαστε ότι όλοι οι εκπαιδευτές υποχρεούνται να συμμορφώνονται με την ισχύουσα νομοθεσία περί προστασίας των προσωπικών δεδομένων και του επαγγελματικού απορρήτου που έχει θεσμοθετηθεί για την υποχρέωση να μην αποκαλύψουν απόρρητες πληροφορίες, που αντλήθηκαν από την σχέση τους με τους ωφελούμενους.

Θεμελιώνεται

- στην ηθική, σχετικά με το σεβασμό του ατόμου,
- στην δεοντολογία, σαν κανόνες επαγγελματικής δεοντολογίας, με μια ισχυρή έκκληση προς το απόρρητο,
- στο δίκαιο, που καθορίζεται από το νόμο.

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Ο παρών οδηγός απέχει πολύ από το να θεωρηθεί ένας κατάλογος των ορθών πρακτικών. Σκοπός του είναι να παρουσιάσει ένα σημείο εκκίνησης, έτσι ώστε κατά την πορεία εξέλιξης της επαγγελματικής μας εξέλιξης να μπορούμε να έχουμε κατευθυντήριες γραμμές και προτάσεις για να ρυθμίσουμε αποτελεσματικά την καθημερινή εργασία. Για το σκοπό αυτό, ο παρών οδηγός θα είναι πάντα ανοικτός σε τροποποιητικές βελτιώσεις που έχουν προταθεί στα κατάλληλα σημεία.